

ĐC $\frac{454}{VV.06}$

HÁT VÍ ĐỒNG BẰNG HÀ BẮC

MÃ GIANG LÂN
NGUYỄN ĐÌNH BƯU

TY VĂN HÓA HÀ BẮC

ĐQ89
H110 V

V2
L221CM

Hát ví

ĐỒNG BẰNG HÀ BẮC

MÃ GIANG LÂN, NGUYỄN ĐÌNH BƯU

Sưu tầm, biên soạn, giới thiệu

LÊ HỒNG DƯƠNG Đề tựa

~~TC 384 / vv 2~~

454 / vv. 06

~~AA. 934 / vv 77~~

TỰA

Hà Bắc ta có một truyền thống sinh hoạt văn hóa, văn nghệ dân gian vô cùng phong phú. Trong đó, *dân ca* của các dân tộc anh em chung sống trên quê hương Hà Bắc từ ngàn xưa đã mang truyền thống chung của dân tộc và bản sắc riêng của địa phương rất rõ nét. Dân tộc anh em nào cũng có những dân ca lễ nghi — phong tục và sinh hoạt trữ tình trong đời sống xã hội, đời sống gia đình. Nhưng công tác sưu tầm của chúng ta mới chỉ là bước đầu, và công tác nghiên cứu khoa học còn rất hạn chế.

Việc sưu tầm, nghiên cứu truyền thống sinh hoạt văn hóa, văn nghệ dân gian nói chung, và dân ca nói riêng có thể tiến hành bằng phương pháp tổng hợp — với sự hỗ trợ lẫn nhau của nhiều ngành khoa học — để nghiên cứu những hoạt động văn hóa, văn nghệ trong mỗi quan hệ phức tạp, tổng thể của nó. Song cũng có thể bằng phương pháp tách riêng từng mặt để nghiên cứu sâu sắc hơn theo chuyên ngành. Cả hai phương pháp này

cần có sự phối hợp nghiên cứu một cách vừa tổng quát vừa chuyên sâu, và đều cần thiết để đáp ứng những yêu cầu khác nhau của mỗi ngành khoa học trước đối tượng chung là sinh hoạt văn hóa, văn nghệ dân gian, và từng đối tượng riêng như văn học dân gian, âm nhạc dân gian, mỹ thuật dân gian v.v...

Dù là tiến hành bằng phương pháp tổng hợp hay phương pháp nghiên cứu riêng từng mặt thì chúng ta vẫn cần phải có *tư liệu* trước nhất. Việc *miêu tả tư liệu* và *ghi chép tư liệu* một cách chính xác khoa học sẽ giúp cho công tác nghiên cứu, sử dụng, thể nghiệm... đạt được những kết quả tốt.

Trên bình diện văn học dân gian, «*nay mai dù cho đến khi chủ nghĩa cộng sản thành công thì câu ca dao Việt Nam cũng làm rung động lòng người Việt Nam hơn hết*» (1), chúng ta càng phải khẩn trương sưu tầm, cần có sự cộng tác rộng rãi của nhiều người cùng sưu tầm. Mặt khác, với bước tiến của khoa nghiên cứu văn học dân gian hiện nay, chắc chắn chúng ta sẽ có những hiểu biết mới về những đặc điểm của văn học dân gian trong dân ca Hà Bắc.

Với tinh thần ấy, chúng tôi cho xuất bản tập *Hát ví đồng bằng Hà Bắc* qua lời giới thiệu về hình thức sinh hoạt của loại dân ca này. Chúng tôi hy vọng rồi đây sẽ lần lượt ra mắt bạn đọc những tập sách giới thiệu các hình thức sinh hoạt dân ca khác, mà đặc biệt là sinh hoạt dân ca Quan họ.

Chúng ta cũng sẽ tiến dần đến có những cuốn sách khảo cứu, trình bày những suy nghĩ tìm tòi, trên cơ sở

(1) Lê Duẩn: *Thanh niên với cách mạng xã hội chủ nghĩa*. Nhà xuất bản Thanh niên, 1968, trang 168.

tập hợp được những tư liệu mới nhất về dân ca của các dân tộc anh em chung sống trên quê hương Hà Bắc từ ngàn xưa.

Nhưng dân ca mới chỉ là một bộ phận của kho tàng văn nghệ dân gian nói chung, văn học dân gian nói riêng. Trong tình hình tư liệu hiện nay, chúng ta có thể biên soạn được cuốn *Tục ngữ, ca dao, dân ca, về Hà Bắc*. Tập I, giới thiệu tục ngữ, ca dao, dân ca, về của dân tộc Việt ở Hà Bắc sẽ ra mắt bạn đọc một ngày gần đây.

Với bộ *Địa chí Hà Bắc*, chương *Văn học dân gian* sẽ trình bày khái quát và bước đầu giới thiệu sự phong phú của các thể loại trong văn học dân gian Hà Bắc: Truyện thần thoại, truyện cổ tích, truyện cười, cho đến tục ngữ, đồng dao, ca dao, dân ca, và v.v... Những nét khái quát này gợi cho chúng ta một phương hướng sâu tìm, nghiên cứu lâu dài có kế hoạch về văn học dân gian cổ truyền.

Có tìm hiểu truyền thống văn nghệ dân gian nói chung, văn học dân gian nói riêng ở tỉnh ta, chúng ta mới có thể nhận thức được sâu sắc về nhiệm vụ xây dựng phong trào văn nghệ quần chúng hiện nay dưới sự lãnh đạo của Đảng. Từ truyền thống sáng tác, biểu diễn văn nghệ dân gian xưa kia đến phong trào sáng tác, biểu diễn văn nghệ quần chúng hiện nay là một quá trình tiếp nối đi lên, mỗi ngày thêm phát triển rộng lớn. Chúng ta không phải chỉ phấn đấu làm sao đáp ứng được nhu cầu thưởng thức văn nghệ của quần chúng, mà còn phải phấn đấu sao cho lòng yêu thích sáng tác, biểu diễn văn nghệ của quần chúng được giúp đỡ, hướng dẫn từng bước nữa.

Trong phong trào sáng tác văn nghệ quần chúng hiện nay, sáng tác văn học (văn, thơ, kịch bản...) vẫn chiếm

một khối lượng lớn và đông đảo quần chúng tham gia. Do vậy, sưu tầm, nghiên cứu, giới thiệu truyền thống văn học dân gian lại có ý nghĩa thiết thực, rất đáng khuyến khích. Việc sưu tầm, giới thiệu văn học dân gian cổ truyền không thể tách rời việc chọn lọc, giới thiệu sáng tác văn học quần chúng hiện nay. Vì đó là những thành tựu văn học suốt mấy nghìn năm lịch sử của nhân dân các dân tộc Hà Bắc chúng ta.

Trưởng ty Văn hóa Hà Bắc

LÊ HỒNG DƯƠNG

LỜI GIỚI THIỆU

Hát ví thuộc loại dân ca trữ tình đối đáp nam nữ, một hình thức ca hát truyền thống rất lâu đời của nhân dân các dân tộc nước ta nói riêng, các nước Đông Nam Á nói chung. Ở Hà Bắc, hát ví, hát đúm, hát ống, hát trống quân, hát Quan họ của dân tộc Việt, cũng như hát sli, lượn v.v... của đồng bào các dân tộc ít người đều là dân ca đối đáp nam nữ.

Loại dân ca trữ tình này có một vị trí quan trọng trong đời sống tinh thần của nhân dân ta ngày trước, là một bộ phận lớn trong kho tàng dân ca nói chung, bên cạnh một số dân ca nghi lễ phong tục như hát Ai Lao (hội Dóng), Chải hê (làng Lũng Giang), Lồng tồng, Cò lầu (dân tộc Tày, Nùng) v.v... của nhân dân các dân tộc Hà Bắc, gắn bó mật thiết với kho tàng cá dao vò cùng phong phú từ bao đời nay.

Loại dân ca trữ tình này lại bao gồm nhiều hình thức sinh hoạt ca hát khác nhau, mỗi hình thức sinh hoạt ấy đều có quá trình tiến hóa riêng trong những điều kiện nhất định.

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Tựa	5
Lời giới thiệu	9
A. Hát có lễ lối	43
— Hát chào, hát hỏi.	45
— Hát trao duyên, nguyện ước	51
— Hát tiễn hát dặn	201
B. Hát không theo lễ lối (một số câu)	213
C. Phụ lục.	223

**ĐỂ XEM TOÀN TÀI LIỆU.
XIN LIÊN HỆ PHÒNG PHỤC VỤ TÀI LIỆU ĐỊA CHỈ
THƯ VIỆN TỈNH BẮC NINH**

